Марія Коробань,
Ганна Нирова,
Анастасія Каракай

ВІДОБРАЖЕННЯ КРАСИ СПОРТУ В МИСТЕЦТВІ ТА ПОБУТІ

Фізична культура є одним із самих цінних надбань людства. Завдяки фізкультурі людина може розвивати свої як фізичні, так і духовні якості. Займаючись фізичною культурою у школі, коледжі, ВУЗі, учень, студент може гармонійно розвиватись, що в свою чергу призводить до кращих показників як у навчанні, так і в майбутній трудовій діяльності.

У царині фізичної культури і спорту естетичне сприйняття має особливе значення. Адже заняття фізичними вправами створюють сприятливі умови для розвитку естетичних уявлень. Фізична активність сприяє формуванню естетичного начала в людині, оскільки фізична досконалість становить частину естетичного ідеалу. Та приступаючи до розгляду краси спорту, ми відчуваємо деяку розгубленість. Що може нам дати це вивчення? Яким чином має сприйматися прекрасне у спорті? Проте, усі досконало розуміють, про що йдеться, коли ми дивлячись спортивне змагання вигукуємо: «Яка краса!». Цей вигук зрозумілий і самим спортсменам. Якщо розглядати спорт через стале базисне твердження, то спорт – форма мистецтва, а спортсмен – митець [5].

Людина, що отримала естетичну підготовку, має в своєму розпорядженні великі можливості для неухильного освоєння всього різноманіття рухових навичок та вмінь з точки зору культури рухів. Її широка ерудиція, розвинений естетичний смак дозволяють повніше проявляти себе не лише у сфері фізичної культури, а й у побутовій, громадській діяльності. Витіснення естетичних уявлень на другий план, на периферію усвідомлюваних завдань, загрожує дуже небезпечними наслідками – культурною ницістю життя суспільства і духовним здичавінням його індивідів.

Освітня спрямованість фізичної культури та виховання реалізується, перш за все, шляхом планомірної передачі викладачем і наступним засвоєнням студентами певного обсягу знань, систематичним їх поповненням і поглибленням. Сучасні програми фізичного виховання повинні передбачати досить широке коло фізкультурно-спортивних знань, що охоплювали б усі чинники розумної організації і забезпечення життєдіяльності, які в сукупності одержали назву «здоровий спосіб життя». Це знання про суть фізичної культури, її значення для особи і суспільства, принципи і правила раціонального використання її цінностей; знання суто прикладного характеру, які є необхідною передумовою усвідомленого засвоєння рухових умінь, формування навичок, ефективного використання фізичних можливостей у житті та фізкультурно-гігієнічні

знання [1].

Усім відомо, що фізична культура виникла одночасно із загальною культурою на ранніх ступенях розвитку цивілізації. На перших порах засоби фізичної культури відбивали матеріальний рівень життя людини, випливали, як правило, з природних форм руху (ходьби, бігу по пересіченій місцевості, кидання каміння і палок, стрибків, плавання тощо) і використовувалися, головним чином, для підготовки людей до існування [2].

Водночас з розвитком суспільства фізична культура відгалужується від загальної культури в самостійну галузь. Уже в первісному суспільстві вона набуває цілеспрямованого характеру і використовується для підготовки до виконання окремих видів діяльності. У цей час виникає і один з основних її компонентів – фізичне виховання, метою якого був розвиток рухових якостей, морально-вольових, розумових та інших здібностей, а також професійно-прикладних навичок тощо.

На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура – це самостійна і особлива галузь загальної культури, яка спрямована, головним чином, на зміцнення здоров'я людини, продовження її творчої активності та життя, а також на зростання і вдосконалення її всебічного і гармонійного розвитку та використання набутих якостей в суспільній, трудовій та інших видах діяльності.

У своїй основі фізична культура, як і кожна з видів культури, має духовну і матеріальну форми вираження, її духовна сторона проявляється у зростанні загального інтелекту людини, у зміні її психоемоційного стану, розумових здібностей, у надбанні науково-теоретичних знань з галузі фізичної культури та спорту, інших гуманітарних та біологічних наук (психології, педагогіки, соціальної психології, анатомії, фізіології, гігієни, біомеханіки) та їх раціональне використання в повсякденному житті [4].

Ступінь вираження як духовної, так і матеріальної форм прояву фізичної культури залежить від рівня розвитку суспільства, а також наявності та стану матеріальної бази (стадіонів, басейнів, спортивних кортів і майданчиків, залів, палаців, спортивних приладів та інвентарю, спортивної форми тощо).

Таким чином, можна вважати, що фізична культура – це сукупність досягнень суспільства у створенні та раціональному використанні спеціальних засобів, методів і умов цілеспрямованого вдосконалення людини [3].

Отже, важливим напрямком у системі світи може стати вивчення питання естетики у спорті, що створить хороші передумови для кращого знання студентами цієї тематики. Тому фундаментальні навики і вміння, що засвоять студенти під час навчання, можуть розглядатися як основа глибокої професіональної компетентності при розв'язці складних задач.

При вивченні спорту ми зустрічаємося з співвідношенням науково-аналітичного і художньо-символічного методів. Обидва ці методи

продуктивні. Науково-аналітичний підхід дає фактичний матеріал, опрацювання якого допомагає отримати більш якісні дані. Художньо-символічний пояснює важливість культурних надбань і цінностей, що не підлягають ніякому виміру.

Проте усе ж таки праві викладачі фізичного виховання, які вважають, що курс естетики спорту необхідний. Його програма має ґрунтуватися на обговоренні спортивних фільмів, аналізі творів мистецтва, скульптури, присвячених спорту, робіт спортивних фотожурналістів. Під час занять студенти мають вивчати наукові праці з різних дисциплін, пов'язаних зі спортом. Студентів потрібно агітувати до створення художніх праць спортивної тематики. Не слід забувати про те, що студент також може багато в чому допомогти викладачеві. Адже кінцева мета усієї роботи – краще зрозуміння природи краси спорту.

Список використаних джерел

1. Гуськов С. И. Олимпийский спорт : учебник [в 2 кн.] / Гуськов С. И. – К.: Олимпийская література, 1994. – 496 с.
2. Ернста Й. Хрестоматія естетики спорту / Ернста Й., Уайтінг А., Мастерсона Н. «День». – 2001. № 10. – с. 12–17.
3. Лоу Бенджамин Красота спорта: междисциплинарное исследование / Лоу Бенджамин . Радуга, 1984. – 256 с.
4. Малахов В. А. Естетика / Малахов В. А. Курс лекцій: навч. посібник. – 3-тє вид. – К. : Либідь, 2000. – 348 с.
5. Соколов Г. И. Олимпия / Соколов Г. И. М. : Искусство, 1980. – 214 с.

Надія Кофанова

ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ПАВЛА ТИЧИНИ В ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ І КРИТИЦІ

Дослідники історії завжди цікавились яскравими особистостями у сфері політики, науки та культури. Актуальність вивчення діяльності історичних постатей зумовлена не лише науково-теоретичним пізнанням нашої історії, а й необхідністю з'ясувати внесок цих персоналій у суспільно-політичний, культурний розвиток України в цілому. Недооцінка їх значущості в історії як і перебільшення заслуг не дозволяють побачити всю глибину тієї доби, зробити об'єктивних висновків. Відтак актуальним є критичний історіографічний аналіз літератури, пов'язаний з відображенням життя та діяльності П. Тичини.

У післявоєнний період дослідники творчості, громадсько-політичної та державної діяльності П. Тичини продовжували спиратися на рішення та директиви партійних органів, висловлювання керівних діячів КПРС та